

124551/2022/KHK

Krajský úřad Královéhradeckého kraje

VÁŠ DOPIS ZN.:
ZE DNE:
NAŠE ZNAČKA (č. j.): KUKHK-38397/KP/2022-9

Vodní díla – TBD, a. s.
IČ 492416480
Hybernská 1617/40
110 00 Praha 1 – Nové Město

VYŘIZUJE: Ing. Milan Smolík
ODBOR: kultury, památkové péče
a cestovního ruchu
ODDĚLENÍ: památkové péče
LINKA | MOBIL: 495 817 458 | 601 325 879
E-MAIL: msmolik@kr-kralovehradecky.cz

DATUM: 02.12.2022

Počet listů: 6
Počet příloh: / listů: 0 / 0
Počet svazků: 0
Sp. znak, sk. režim: 411.7.1, A/10

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, jako orgán státní památkové péče věcně a místně příslušný podle § 28 odst. 2 písm. a) a e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, posoudil žádost o vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, žadatele

Povodí Labe, s. p., IČ 70890005, se sídlem Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové – organizace oprávněná hospodařit s majetkem státu, zastoupena na základě písemné plné moci společností VODNÍ DÍLA – TBD, a. s., IČ 49241648, se sídlem Hybernská 1617/40, 110 00 Praha 1 – Nové Město,

ve věci

název zamýšlených prací (stavebního záměru):
„VD Les Království, doplnění zařízení TBD“

tedy ve věci

modernizace stavby vodního díla (hráze) na pozemku parc. č. 191, k. ú. Verdek, a na pozemku parc. č. 265, k. ú. Bílá Třemešná,

která je národní kulturní památkou „Vodní elektrárna – přehrada Les Království v Bílé Třemešné“, prohlášenou nařízením vlády České republiky č. 50/2010 Sb., ze dne 08.02.2010

Pivovarské náměstí 1245 | 500 03 | Hradec Králové
tel.: 495 817 111 | fax: 495 817 336
e-mail: posta@kr-kralovehradecky.cz
www.kr-kralovehradecky.cz

Vstřícný, rychlý a profesionální úřad
– spokojený občan.

o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, evidovanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod číslem rejstříku 349 (kulturní památka – číslo rejstříku - 24486/6-3435),

a vydává v souladu s ustanoveními § 14 odst. 1 a 3 a ustanovením § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto závazné stanovisko podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, pro postup stavebního úřadu nebo autorizovaného inspektora podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (a pro postup vodoprávního úřadu podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů):

Provedení zamýšlených prací je z hlediska zájmů státní památkové péče **přípustné** za těchto podmínek:

1. zábradlí navrhovaného nového venkovního ocelového schodiště mezi vstupy do horní a dolní revizní chodby bude provedeno z vodorovných příčlů,
2. chránička pro umístění kabelových vedení umístěná při novém schodišti bude v černé barvě; krycí stříšky odrazných hranolů budou opatřeny nátěrem v šedé nebo černé barvě.

Základní údaje o zamýšlených pracích:

- součástí žádosti o vydání závazného stanoviska je také projektová dokumentace „VD Les Království, doplnění zařízení TBD, vypracoval: Ing. T. Klemša, stupeň: DSJ, datum: 04/2022, archivní č.: 2022/052.“,

- stavba je rozdělena na následující stavební objekty:

SO01: zařízení TBD (technickobezpečnostního dohledu):

- navrženo je zřízení 8 nových vztlakoměrných vrtů do oblasti základové spáry hráze a jejího podloží,
- navržena je úprava zhlaví vystrojení stávajících vztlakoměrných vrtů J2, V1N, V1V, V2N, V2V, V3N, V3V tak, aby byla možná případná budoucí doinstalace automatického monitoringu TBD,
- navrženo je zřízení dvou šikmých vrtů pro osazení teplotních snímačů,
- navrženo je doplnění kontrolních bodů v kamenném zdivu pod korunou hráze a na pilířích přemostění korunového přelivu (navrženy jsou odrazné hranoly pro možnost měření pomocí přesné totální stanice s automatickým cílením a zajišťovací body pro pevná stanoviska),
- navrženo je doplnění nivelačních bodů pro sledování svislých posunů přehradního tělesa (koruna hráze, vzdušní pata, horní revizní chodba),
- navrženo je osazení 4 náklonoměrných základů, ve dvou svislých profilech, ve dvou výškových úrovních,

SO02: doplňující stavební úpravy a vybavení:

- navrženo je zpřístupnění (úprava) přechodu přes potrubí spodní výpusti v dolní revizní chodbě – v rámci toho je navrženo provedení otvoru pro odvedení průsaků pod potrubím spodní výpusti, pročištění žlábků pro odvedení průsakové vody, pročištění potrubí pro odvedení průsaků,
- navržena je výměna šoupátkového uzávěru v dolní revizní chodbě – pravý domek JS 300 mm včetně ovládání, zřízení přístupové podesty, zřízení přístupového žebříku, prohloubení, vyčištění dna prostoru pod šoupátkovým uzávěrem, pročištění potrubí DN 300 pro odvedení průsaků,
- navržena je výměna šoupátkového uzávěru v dolní revizní chodbě – levý domek JS 300 mm včetně ovládání, zřízení přístupové podesty, zřízení přístupového žebříku, prohloubení,

vyčištění dna prostoru pod šoupátkovým uzávěrem, pročištění potrubí DN 300 pro odvedení průsaků,

- navrženo je nové venkovní ocelové schodiště na pravé straně v podhrází mezi vstupy do horní a dolní revizní chodby s chráničkou pro umístění kabelových vedení.

O d ů v o d n ě n í

Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, jako orgánu státní památkové péče věcně a místně příslušnému podle § 28 odst. 2 písm. a) a e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „PamZ“), a § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, byla dne 03.11.2022 doručena od oprávněné osoby žádost o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 PamZ k návrhu výše uvedených zamýšlených prací na předmětné národní kulturní památce.

Žádost obsahuje následující doklady a podklady:

- písemná plná moc udělená státním podnikem Povodím Labe společnosti VODNÍ DÍLA – TBD, a. s., k zastupování v dané věci,

1 paré projektové dokumentace „VD Les Království, doplnění zařízení TBD, vypracoval: Ing. T. Klemša, stupeň: DSJ, datum: 04/2022, archivní č.: 2022/052.“

V souladu s ustanovením § 14 odst. 6 PamZ si Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, vyžádal v řešené věci písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, kterou je Národní památkový ústav, konkrétně jeho územní odborné pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ“). Písemné vyjádření NPÚ bylo vydáno dne 08.11.2022 pod č. j. NPÚ-362/93233/2022 (Mgr. Jan Tluchoř) a Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, doručeno dne 01.12.2022. NPÚ v tomto vyjádření popisuje předložený záměr a následně specifikuje daný památkově chráněný objekt. Poté se věnuje současnému stavu dotčených chráněných kulturně historických hodnot a dopadu řešeného záměru na tyto hodnoty. V závěrečném konstatování pak NPÚ uvádí: *„NPÚ, ÚOP v Josefově na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že posuzované práce jsou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek: 1. zábradlí nového venkovního ocelového schodiště mezi vstupy do horní a dolní revizní chodby bude provedeno z vodorovných příčlů, 2. chránička pro umístění kabelových vedení umístěná při novém schodišti bude v černé barvě; krycí stříšky odrazných hranolů budou opatřeny nátěrem v šedé nebo černé barvě“*. Závěrem pak vyjádření obsahuje odůvodnění názoru NPÚ. K doporučení NPÚ Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, uvádí, že toto zohlednil při formulování výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Dne 23.11.2022 provedl Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, ohledání předmětné kulturní památky „Vodní elektrárna – přehrada Les Království v Bílé Třemešné“ zaměřené na zjištění skutečného stavu věci na místě samém. Strpět provedení ohledání uložil Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, usnesením č. j. KUKHK-38397/KP/2022-5, ze dne 14.11.2022, a o jeho provedení pořídil protokol, který je pod č. j. KUKHK-38397/KP/2022-7 součástí spisu. Na základě ohledání bylo potvrzeno, že navrhované práce jsou nezbytné pro další provoz vodního díla a zvolené materiály jednotlivých prvků navazují na materiály prvků stávajících a zároveň splňují potřebné požadavky na životnost a funkčnost.

Žadatel nevyužil po dobu řízení o vydání závazného stanoviska svého práva nahlédnout do spisu, činit návrhy nebo vyjádřit své stanovisko.

Tolik k dosavadnímu průběhu řízení o vydání závazného stanoviska.

Předmětná národní kulturní památka „Vodní elektrárna – přehrada Les Království v Bílé Třemešné“, evidovaná v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod číslem rejstříku 349 (kulturní památka – číslo rejstříku - 24486/6-3435) byla jako kulturní památka zapsána do státního seznamu nemovitých památek Východočeského kraje pod pořadovým číslem rejstříku 3435 (záznam o zápis ONV Trutnov z 05.11.1963) a jako taková byla ve smyslu ustanovení § 42 odst. 1 PamZ kulturní památkou podle tohoto zákona. Národní kulturní památkou byla prohlášena nařízením vlády České republiky č. 50/2010 Sb., ze dne 08.02.2010 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky.

Předmětná národní kulturní památka představuje areál přehrady a vodní elektrárny tvořený budovami (mimo jiné domek hrázného se šoupátkovou šachtou s věží č. p. 236, elektrárna č. p. 282) a jinými nemovitými objekty na pozemcích nebo pod pozemky parc. č. st. 261, st. 262, st. 265 (hráz), st. 266, st. 658, 1217, 1247/2, vše k. ú. Bílá Třemešná, parc. č. st. 27, st. 28, st. 29, st. 61, 59/4, vše k. ú. Nový Nemojov, a parc. č. st. 191, 977/3, vše k. ú. Verdek.

Areál přehrady s vodní elektrárnou se nachází v lesnatém údolí severozápadně od Dvora Králové. Podnět k její výstavbě urychlila povodeň v roce 1897. Přehrada byla vybudována v letech 1910 - 1920 firmou pražského podnikatele Ing. Jaroslava V. Velflíka podle projektu Technického odboru pro úpravu řek (hydrostavební oddělení) c. k. místodržitelství v Praze pod vedením c. k. vrchního stavebního rady Ing. Josefa Plicky. Projekt elektrárny pod hrází vypracoval Technický odbor pro úpravu řek při Zemské správě politické pod vedením přednosty Ing. Viléma Bukovského a jeho realizace v letech 1920 – 1923 byla opět svěřena firmě Ing. Velflíka. Technologickou část dodala firma Československá-Kolben z Prahy a elektrické zařízení firma Křižík. Architektonické řešení přehrady, včetně jednotlivých budov, je dílem architekta J. Valečky. Internetová aplikace Památkový katalog uvádí následující popis uvedené technické památky: *„Přehrada je tížná, zděná z královédvorského lomového pískovce na trasocementovou maltu, v půdoryse zakřivená poloměrem 200 m. Je od základu vysoká 45 m, dlouhá v koruně 224 m, široká v základech 37 m, s kótou koruny 327,71 m n. m. Objem přehradního tělesa je 95 000 m³ a celkový objem nádrže je 9,2 mil. m³. Návodní a vzdušní líc je tvořen kyklopským zdívkem. Na návodní straně je zděný ochranný plášť, tlustý 1 m, zapuštěný rybinovitě do zdiva hráze a opatřený cementovou omítkou tlustou 3 cm s nátěrem. Hrází procházejí dvě revizní štoly, do nichž ústí dva systémy drenážních trub o průměru 20 cm, odvodňujících návodní líc přehrady. Po koruně přehrady je vedena komunikace. Korunový přeliv má pět širokých polí 10,94 m. Součástí přehrady jsou domek hrázného, obě šoupátkové šachty, oba obtokové tunely, přítokové a odtokové limnigrafy, opevnění břehů a další objekty“. Od doby výstavby prošly jednotlivé části areálu přehrady a vodní elektrárny dílčími opravami. Velká generální oprava proběhla v letech 1952 – 1959. Areál je v majetku státu a stále slouží svému původnímu účelu.*

Areál objektů přehrady a vodní elektrárny na horním Labi s romanticky pojatou architekturou zděných částí je specifický svým vysoce estetickým stavebním provedením a zároveň se ve své době jednalo o největší nádrž v Československé republice, pokud se týkalo zadržného množství vody, a o nejdelší přehradu, co do délky zděné hráze.

Z hlediska zájmů státní památkové péče se tedy jedná o cennou technickou památku a významný kulturně historický areál, který je výjimečným dokladem stavebního vývoje, technické vyspělosti řemesla a estetické úrovně stavební produkce, a pro tyto své hodnoty je kulturní památkou ve smyslu PamZ a od roku 2010 je národní kulturní památkou.

Tolik ke kulturně historickým hodnotám areálu přehrady a vodní elektrárny Les Království.

Zamýšlené práce se týkají pouze části uvedeného areálu, a to přehradní hráze. V písemném vyjádření je tato součást dané národní kulturní památky popsána takto: „*Hráz je gravitační, půdorysně zakřivená, zděná s lícem z kyklopského kamene. Materiál zdiva je královédvorský pískovec, získaný celkem ze čtyř lomů otevřených v blízkosti hráze. Jako pojivo kamene byla použita trasocementová malta. Návodní líc hráze je opatřena proti prosakování vody ochranným a těsnicím pláštěm. Ochranný plášť tvoří 1 m silná vrstva zdiva rybinovitě zapouštěná do zdiva hráze na výšku od koruny hráze až po kótu 296,20 m n. m. Na styku vlastního tělesa hráze a ochranného zdiva byla provedena těsnicí 3 cm silná cementová omítka se siderostenovým nátěrem. Omítka téhož složení byla provedena na návodním líci ochranného zdiva, ale v roce 1933 během dodatečných úprav byla navíc opatřena nátěrem Biokamol. Další úprava této vrchní těsnicí vrstvy (použit byl Barynol a Inertol) byla provedena v letech 1949 – 1951. Při generální opravě v letech 1952 – 1959 byl návodní líc natřen asfaltovým izolačním lakem. Odvodnění návodního líce hráze je zajištěno dvěma soustavami svislých drenážních trubek o průměru 20 cm, ve vzájemné vzdálenosti 2 m od sebe. Horní drenážní soustava o celkovém počtu 87 drénů je mezi kótami 321,60 m n. m. až 309,60 m n. m., a je vyústěna do horní revizní chodby. Drenážní systém kopíruje návodní líc hráze. Dolní soustava začíná na kótě 310,60 m n. m., opět sleduje návodní líc hráze až po kótu 296,60 m n. m., kde jsou trubky zahnuty a vyvedeny do dolní revizní chodby. Počet drenážních trubek je 53“.* Záměrem vlastníka je doplnění zařízení pro sledování technickobezpečnostního dohledu nad vodními díly, a to včetně doplňujících stavebních úprav a vybavení, tak aby tento systém byl v souladu s platnou vyhláškou č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly, ve znění pozdějších předpisů, a tedy v souladu se standardem vybavení TBD na dílech obdobné konstrukce a parametrů.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, prostudoval projektovou dokumentaci přiloženou k podání a při posuzování záměru žadatele se opíral především o vlastní znalost věci z jiné úřední činnosti (řízení ve věci předchozích oprav areálu dané národní kulturní památky), o zjištění z provedeného ohledání věci na místě samém (viz výše) a o závěry písemného vyjádření NPÚ. Z předložených podkladů a vlastních zjištění vyplývá, že provedení navrhovaných prací je nezbytné proto, aby předmětná přehrada s vodní elektrárnou mohla nadále plnohodnotně sloužit svému původnímu účelu. Navržené řešení přitom respektuje v maximální možné míře princip kontinuity.

Po projednání věci tak došel Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, k závěru, že záměr žadatele není v rozporu se zájmy památkové péče na ochraně kulturně historických hodnot všech součástí areálu dané národní kulturní památky a lze ho tedy z hlediska těchto zájmů považovat za akceptovatelný při respektování podmínek stanovených ve výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Podmínky byly stanoveny na základě vlastních zjištění (viz výše) a s oporou o písemné vyjádření NPÚ a zde uvedené doporučení.

Podmínka č. 1 se vztahuje k navrhovanému novému ocelovému venkovnímu schodišti. Projekt počítá s jeho vymezením zábradlím, které by mělo svým zdobným stylem navazovat na obdobné historické konstrukce, které se v areálu již nacházejí. Dle názoru NPÚ, s nímž se Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, ztotožňuje, se v případě uvedeného schodiště jedná o ryze účelovou konstrukci a tomu by mělo odpovídat i řešení zábradlí, které by mělo být co nejjednodušší. Jak uvádí NPÚ daná konstrukce, včetně zábradlí, by měla „*pravdivě vyjádřit dobu svého vzniku a neměla by na sebe upozorňovat*“.

Z obdobných důvodů byla stanovena i podmínka č. 2 opět formulovaná s oporou o doporučení NPÚ. Tato podmínka se vztahuje k navrhovaným plastovým chráničkám pro kabelové vedení a krycím stříškám nových odrazných hranolů. Jedná se o prvky novodobé, avšak nezbytné pro funkčnost vodního díla. Z hlediska zájmů památkové péče na prodloužení životnosti a zachování původní funkce stavby lze tyto prvky akceptovat, avšak jejich vizuální uplatnění je třeba potlačit na nezbytné minimum. Proto byla stanovena podmínka omezující jejich barevné řešení tak, aby co nejvíce splynuly se svým okolím.

Uvedené podmínky se stanoví na základě ustanovení § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí PamZ.

Formu závazného stanoviska podle § 149 SŘ pak závaznému stanovisku podle § 14 odst. 1 PamZ Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, přisoudil s ohledem na ustanovení § 44a odst. 3 PamZ, ze kterého vyplývá, že závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 a odst. 2 PamZ je-li vydáno orgánem státní památkové péče ve věci, o které je příslušný rozhodovat stavební úřad podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (případně vodoprávní úřad podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro postup stavebního úřadu (případně vodoprávního úřadu) podle tohoto zákona.

Při posuzování se Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, oddělení památkové péče, řídil platnými právními předpisy (zejména zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Poučení

Toto závazné stanovisko bylo vydáno orgánem státní památkové péče jako dotčeným orgánem pro postup stavebního úřadu nebo autorizovaného inspektora podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Toto závazné stanovisko není podle § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nelze se tedy proti němu samostatně odvolat. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí stavebního úřadu.

Odvolání, které může směřovat i proti obsahu tohoto závazného stanoviska, je možné podat až proti rozhodnutí stavebního úřadu.

Ing. Milan Smolík
vedoucí oddělení památkové péče

dále obdrží
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově